

KOPSAVILKUMS SEMINĀRAM: PRĀTA VĒTRA SOCIĀLI NOZĪMĪGU IDEJU RADĪŠANAI, KURAS VARĒTU PAPILDINĀT KULTŪRAS PLĀNOŠANAS PROJEKTUS SARKANDAUGAVĀ UN BOLDERĀJĀ

Seminārs tika organizēts projekta “Kultūras plānošana kā metode sociālajai inovācijai pilsētās - UrbCultural Planning” ietvaros, lai diskutētu par sociālajiem jautājumiem un ar to saistītajām nepieciešamībām projekta apkaimēs, kā arī, lai iezīmētu jaunas idejas un stimulētu sadarbības starp dažādu nozaru nevalstiskajām organizācijām.

Semināra mērķi:

- Sapazīstināt UCP projektā iesaistītās kultūras iniciatīvas ar NVO, kuras koncentrējas uz sociālu jautājumu risināšanu pilsētā, meklēt potenciālos saskares punktus un sinerģijas starp organizācijām.
- Identificēt jaunas idejas ar sociālu nozīmību, kuras potenciāli varētu attīstīt minētajās apkaimēs.

Pasākums norisinājās Rīgas Domē, Rātslaukumā 1, 2019.gada 11.aprīlī no plkst. 13:00 līdz 16:00. Tajā piedalījās 29 dalībnieki, pārstāvot tādas sabiedriskās organizācijas kā Rūpju bērns, Sociālo pakalpojumu aģentūra, Svētā Jāņa palīdzība, Diakonijas centrs, Samariešu apvienība, PINS.lv, Sociālās inovācijas centrs, Iespēja uzdrīkstēties, Bolderājas Grupa, Free Riga un Festivāls Komēta, kā arī pašvaldības iestādes – Rīgas pašvaldības bērnu un jauniešu centrs, Rīgas sociālais dienests, RD Labklājības departaments, RD Pilsētas attīstības departaments.

Darbs paralēli norisinājās divās grupās – viena teritoriāli fokusēta uz Sarkandaugavas apkaimi, otra uz Bolderāju un Daugavgrīvu. Darbnīcas pirmajā daļā tika apzināti sociālie izaicinājumi katrā apkaimē. Otrajā daļā tika ģenerētas idejas kāda sociālā izaicinājuma risināšanai, ņemot vērā vietējo kultūras iniciatīvu resursus, kā arī organizāciju sadarbības potenciālu. Trešajā daļā jau ļoti konkrēti tika apspriesti nepieciešamie resursi, iespējamā citu organizāciju un pašvaldības palīdzība, kādas no radīto ideju īstenošanai.

SARKANDAUGAVA

APKAIMES SOCIĀLIE IZAICINĀJUMI

- Narkomānija un alkoholisms.
- Sarkandaugavā ir vienīgā metadona programma pilsētā, tāpēc tur mēdz būt liela no narkotikām atkarīgo cilvēku koncentrācija.
- Nav kultūras izglītības, nepietiekama kultūras dzīve un aktivitātes.
- Bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšana, īpaši riska grupām. Nepietiekamas brīvā laika pavadīšanas iespējas, brīvā laika pavadīšanas dažādošana, nepietiekamas izklaides un nodarbinātības iespējas.
- Negatīvs apkaimes tēls, tās stigmatizācija pilsētas mērogā.
- Izkaisīta, sadrumstalota kopiena. Sociālā segregācija, sarežģīta apkaimes fiziskā struktūra, kas ietver daudz robežu – ielas ar intensīvu satiksmi, dzelzceļš, osta (nav piekļuve pie upes), slēgtās kopienas “jaunajos projektos”.
- Iekļaušana visos līmeņos – sociālā, finansiāla, medicīniskā, izglītības utt.
- Vides pieejamība.
- Grausti.

Grupa vienojās darbnīcas turpinājumā koncentrēties uz šādiem izaicinājumiem:

- Jauniešu iekļaušana;
- Sociālo un fizisko robežu nojaukšana + tiltu būvēšana.

IDEJU ĢENERĒŠANA

Jauniešu iekļaušana

- Brīvā telpa 13-18 gadus veciem jauniešiem. Vieta pašiniciatīvai un līdzdalībai, kur jaunieši no dažādām sociālajām grupām paši var izvēlēties ko darīt un kā pavadīt laiku, vienlaikus esot drošā vidē.
- Ideju parks, kur bērniem/jauniešiem ir iespēja attīstīt un realizēt savas idejas – tā ir vieta ideju projektiem, kurus vasarā var realizēt dabā, bet ziemā paviljonā.
- Jauniešu iniciatīvu centrs, kur pieejami izglītojoši pasākumi, darbnīcas, arī pakalpojumu sniedzēji un maksas aktivitātes.
- Telpa pulciņiem, kurai būtu zemāka īres maksa, līdz ar to samazinātos maksa par dalību pulciņā un tie kļūti pieejami vairāk ģimenēm.
- Informatīvais centrs jeb platforma- vieta, kas nodrošina informāciju par esošajām, bērniem un jauniešiem domātajām aktivitātēm un iniciatīvām Sarkandaugavā.
- Apkaimes identitātes apzināšana – sadarbībā ar skolām veidot speciālas programmas, lai iepazītu apkaimes vērtības un stiprinātu identitāti.
- Vieta/telpa, kur bērniem pēc skolas ir iespēja izmācīties vai citādi sagatavoties skolai.
- Inkubācijas programma tiem, kuri vēlētos uzsākt jaunas sociālās iniciatīvas Sarkandaugavā, piemēram, attīstīt kādu no augstāk minētajām idejām.

Sociālo un fizisko robežu nojaukšana + tiltu būvēšana

- Kopīga telpa bērniem un senioriem, reizē risinot gan bērnu pieskatīšanas vietu trūkumu, gan vientulības sajūtu senioros.
- Tikšanās vieta, kas atvērta 24/7. Vieta, kur būt visiem kopā, dažādām grupām un paaudzēm ar bufetīti.
- Pasākumi apkaimē – orientēšanās sacensības, apkaimes sporta spēles, Sarkandaugavas festivāls, dziedātāju diena, “alus svētki”, lai saliedētu sabiedrību.
- Pasākumi, kas veicina dialogu starp kopienām un paaudzēm bez pedagogiem, bez sociālajiem darbiniekiem. Piemēram, iepazīt nacionālās virtuves starp vairākām etniskajām grupām; dažādām paaudzēm pasmieties par sevi un citām; darbnīcas, kas balstītas kopīgās interesēs.
- Neformāls dienas centrs – vieta, kur kopā pavadīt laiku jauniešiem, cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un citām sabiedrības grupām.
- Neformālās izglītības seminārs skolniekiem, lai izdiskutētu, apzinātu robežas un saprastu kā veidojas sociālie rāmji.
- Gaismas objekti tumšākajos apkaimes stūros. Fiziski ienest vairāk gaismas šajās vietās, iespējams, līdzīgi kā Staro Rīga akcijā.
- Akcija “Berlīnes mūra nojaušana Sarkandaugavā”.

VIENAS IDEJAS PIEZEMĒŠANA

Ideja: Inkubācijas programma tiem, kuriem ir vēlme attīstīt un uzsākt kādu sociālu iniciatīvu Sarkandaugavā - sociālo ideju inkubators jeb ideju siltumnīca. Tā ir vieta, kur iespējams apmainīties ar idejām, atrast līdzīgi domājošus cilvēkus ar kuriem sadarboties, saņemt atbalstu no cilvēkiem ar pieredzi šajā jomā. Kā arī šis inkubators piedāvā vietu, kur fiziski attīstīt savu sociālo ideju.

Nepieciešamie resursi idejas īstenošanai:

- Eksperti un mentori;
- Telpas;
- Pasākumi vai aktivitātes, lai apkaimes iedzīvotāji par šo iespēju uzzina un saprot kādas iespējas tas sniedz;
- Vietējo skolu, citu iestāžu un nevalstisko organizāciju iesaistīšana sadarbības un atbalsta tīkla veidošanā.

Kā organizācijas var palīdzēt idejas īstenošanā?

- Apzināt un mobilizēt dažādas sabiedrības grupas.
- Sociālo pakalpojumu aģentūra varētu piesaistīt savus jauniešus šai programmai.

Kā pašvaldība var palīdzēt idejas īstenošanā?

- Nodrošināt atbalstu ekspertu un mentoru atalgošanā, telpu uzturēšanā. Iespējams to var finansēt no kādas ES programmas, piemēram, Eiropas Sociālā Fonda.
- Sniegt tālāku atbalstu kādu no inkubatorā radīto ideju īstenošanai.
- Palīdzēt sadarbības veidošanā ar Labklājības ministrijas Sociālās uzņēmējdarbības programmu.

BOLDERĀJA / DAUGAVGRĪVA

APKAIMES SOCIĀLIE IZAIČINĀJUMI

- Attālums līdz pilsētas centram.
- Ciema sajūta (viens otru pazīst, baidās būt vietējo iedzīvotāju stigmatizēti).
- Kontrasts starp pirmiedzīvotājiem (vēsturiski piederīgie) un jaunajiem iedzīvotājiem (kuri būvē jaunas dzīvojamās mājas, nākotnes sociālo māju iedzīvotāji), sabiedrībā pastāv dažādi privāti pieejamie ekonomiskie resursi. Veidojas “mēs un viņi” savstarpējā dinamika.
- Trūkst sociālā daudzveidība (dominē iedzīvotāji ar zemu ienākumu līmeni). Papildus izaicinājums ir valodas barjera, kas mēdz radīt savstarpējo spriedzi starp dažādām iedzīvotāju grupām, bet lielākoties tā kļūst par barjeru, kad pašvaldība plāno rīkot pasākumus (jāuzrunā valsts valodā).
- Trūkst mijiedarbības punkti starp apkaimes iedzīvotājiem (piemēram, kultūras pasākumiem).
- Trūkst piederības sajūta (jauniešiem iederēties kopienā), veidojas jauniešu bandas.
- Trūkst vēsturiskā/emocionālā piederība, jo cilvēki fiziski tiek “ielikti” Bolderājā (kad pašvaldība piešķir dzīvesvietu sociālajā mājoklī).
- Vides pieejamība (iedzīvotājiem ar kustību traucējumiem nav iespējams tikt mūzikas skolā, tāpat bibliotēka pārāk maza).
- Netiek izmantots esošais potenciāls, vietējā kopienā ir aktīvi spēlētāji, kas netiek pietiekami atbalstīti.

IDEJU ĢENERĒŠANA

Trešās telpas trūkums:

- Kultūras un interešu centra izveide, lai atbildētu uz jautājumiem – Kā kļūt par vietējo, tīkloties? – Kā bērnam pavadīt brīvo laiku?
- Daugavgrīvas cietoksnis kā dzīva vieta kultūrvēsturiskai izglītībai, kultūras pieredzēm kopējām aktivitātēm

Mazināt spriedzi, veidojot tīklus:

- Vairāk sporta aktivitātes (vajag aktīvistus atbalstīt, veicināt jaunu aktivistu rašanos, kas to organizē, rīko);
- Vasaras nometnēm trūkst telpas (gan dienas, gan nakts nometņu ēdināšanai, izmitināšanai);
- Vairāk vajag amatieru pasākumus, kur vienkāršiem cilvēkiem iesaistīties (pozitīvi piemēri – Luterāņu baznīcas organizētie mazie pasākumi);
- Nepieciešams pastiprināt vietējo līderu darbību (bet liels risks ir, ja pazūd līderis, pazūd aktivitātes);
- Iedzīvotāji nezina savas tiesības pieprasīt telpu (ja nav iespējas kur, tad nav attiecīgi kam to darīt);
- Nepieciešams vairāk piesaistīt aktivitāti konkrētai videi (mārketing), piemēram, Komēta ir Bolderāja;
- Aktīvus jauniešus kopienā nepieciešams iespējot, ļaut viņiem noticēt, ka ir spējīgi iesaistīties kopienā;
- Sportistus, aktīvos līderus piesaistīt Komētas festivālam (Liene aicina dalīties ar kontaktiem);

- Saturīgais radošums, apmācības, kur cilvēki paši iemācās praktiskas lietas, piemēram, sataisīt logus, dārzniecība-lasa pumpurus, liepziedus (iedot plašāku lidojumu, aktivizēt lielāku publiku);
- Sociālajām organizācijām trūkst informācijas par apkaimi, nepieciešams pētījums par to, kas viņus interesē (izzināt sabiedrību);
- Ēdiens kā sociālais inovāciju stūrakmens? Vienojošs elements!

IDEJAS PIEZEMĒŠANA

Nepieciešamie resursi ideju īstenošanai:

- Būtu brīnišķīgi, ja festivāls nebūtu tikai Komētas un Bolderājas biedrība pasākums, bet papildus arī citi aktīvie iedzīvotāji;
- Aktīvi iesaistīties 28. jūlija pasākuma reklamēšanā (kur likt, informētība par pašu cietoksni);
- Taisīt forumu, kur iegūt idejas (caur sociālajiem tīkliem, piemēram, facebook.com);
- Izpētīt vietu, saprast, kas tur notiek (aptauja);
- Jāizmanto esošie sociālo tīklu resursi – Bolderājas grupa un Daugavgrīva/Bolderāja – kā rīks sociālās iekļaušanas veicināšanai un pasākumu izziņošanai.
- Apkaimē nepieciešama afišu stabu izveide.

